

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : มูลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ
ของราษฎรบ้านแม่ทะลาย ตำบลพระธาตุซันแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : นายสมบุญ ชันทะธง

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการเกษตรและป่าไม้)

สาขาวิชาเอก : บริหารการเกษตรและป่าไม้

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทนุผล)

...../ 14 / พฤศจิกายน / 2540

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของราษฎรบ้านแม่ทะลาย (2) มูลเหตุจูงใจในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอของราษฎรบ้านแม่ทะลาย (3) ทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพของราษฎรบ้านแม่ทะลายเพื่อทดแทนการล่าสัตว์ป่าในธรรมชาติของราษฎร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ราษฎรเพศชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นผู้ที่รับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวและเป็นผู้ที่เคยล่าสัตว์ป่ามาก่อนซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแม่ทะลาย ตำบลพระธาตุซันแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จำนวน 152 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2540 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2540 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 36 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนต้นและแต่งงานแล้ว ผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน และเคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ในปี พ.ศ. 2538 โดยเฉลี่ย 1 ครั้ง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทางด้านการเกษตร และการล่าสัตว์ป่าเป็นอาชีพเสริม ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าจากทางวิทยุกระจายเสียง

สำหรับมูลเหตุจูงใจของราษฎรที่เข้าไปล่าสัตว์ป่าภายในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอพบว่า เป็นแรงจูงใจภายในด้านความต้องการทางร่างกาย โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดระบุว่า ต้องการนำเนื้อสัตว์ป่ามาประกอบอาหารรับประทานในครอบครัว ซึ่งสมาชิกในครอบครัวชอบรับประทานเนื้อสัตว์ป่าและเพื่อนำเนื้อสัตว์ป่ามาทดแทนเนื้อสัตว์ที่มีราคาแพง ส่วนแรงจูงใจภายในด้านความต้องการทางจิตใจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการทดสอบความสามารถของตนเองในการล่าสัตว์ป่า เนื่องจากต้องการทราบว่าตนเองมีความสามารถในการล่าสัตว์ป่ามากน้อยเพียงใด สำหรับแรงจูงใจภายในด้านความสนใจพิเศษ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความสนใจที่จะทราบถึงชนิดของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่า เนื่องจากต้องการสำรวจชนิดของสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่าแต่ละพื้นที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเข้าไปล่าสัตว์ป่าครั้งต่อไป ส่วนแรงจูงใจภายในด้านทัศนคตินั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเนื้อสัตว์ป่าเป็นอาหารชนิดพิเศษ โดยให้เหตุผลว่าเนื้อสัตว์ป่ามีรสชาติดีและหารับประทานได้ยาก ประกอบกับเห็นว่ามีคนนิยมนำเนื้อสัตว์ป่ามาประกอบอาหารรับประทานกันมาก

ส่วนมูลเหตุจูงใจที่เป็นแรงจูงใจภายนอกพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากมีความมุ่งหวังที่จะได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมกลุ่มกับสมาชิกในหมู่บ้าน โดยให้เหตุผลว่าการไปล่าสัตว์ป่าร่วมกับสมาชิกในหมู่บ้านจะได้รับการยอมรับในการเข้าร่วมกลุ่ม สำหรับแรงจูงใจภายนอกด้านการคาดหวังในความก้าวหน้า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดรายงานว่าการล่าสัตว์ป่ามาขายจะช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น เนื่องจากเนื้อสัตว์ป่ามีราคาแพงและมีความต้องการของตลาดสูง และมูลเหตุจูงใจภายนอกในด้านผลตอบแทน ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรายงานว่าการล่าสัตว์ป่าชนิดที่คนนิยมรับประทานมาขายจะได้ค่าตอบแทนสูง โดยระบุเหตุผลว่าตนเองและเพื่อนบ้านเคยนำสัตว์ป่าที่ล่ามาได้ไปขายในราคาแพง

สำหรับทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพทดแทนการล่าสัตว์ป่าในธรรมชาติของราษฎรบ้านแม่ทะลาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทัศนคติในการล่าสัตว์ป่าว่าควรเลิกการล่าสัตว์ป่า โดยได้ระบุทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาเพื่อทดแทนการล่าสัตว์ป่ามากที่สุด